

MARIBORSKI

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
 Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
 v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
 sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekoval račun št. 11.409

Cena 1 Din

Intrige v društvu italijanskih zaveznikov
 K GÖMBÖSEVEMU OBISKU PRI ADOLFU HITLERJU.

Na najčudovitejši, docela nepričakovan način se razvijajo v zadnjem času dogodki med tistimi državami srednje Evrope, ki naj bi po prejšnjih zasnovah tvorile italijansko skupino enotne politične koncepcije, to so Italija, Avstrija, Madžarska in Nemčija. Najprej je nastal besen spor med Avstrijo in Nemčijo, ki je dosegel prav zadnje dni tako napetost, kakor večje v Evropi po svetovni vojni skoraj nismo doživeli. In prav pri tem sporu se je izkazalo, da so stremjenja Mussolinijeve Italije v srednji Evropi docela drugačna kakor Hitlerjeve Nemčije! Dočim je hotela Hitlerjeva Nemčija z zmago narodnih socialistov v Avstriji doseči tiho priključitev nekdanje države Habsburžanov k državi bivših Hohenzollernecev, je Italija storila vse, da to prepreči. Quirinal in Vatikan sta sporazumno podprla krščanskega socialca Dollfussa, da je mogel kot David Goliatu napovedati neizprosno boj Hitlerju in njegovemu »tretjemu Reichu«. Danes ve pač ves svet, da bi bil Dollfuss s svojim režimom že davno izginil, če ne bi stala za njim z vso svojo avtoriteto oba Rima.

Prav te dni smo pa dobili še drug, zelo zanimiv dokaz, kako malo se ujemajo interesi te nenavadne italijanske skupine v srednji Evropi, kadar gre za realne zadeve. O nenadnem potovanju madžarskega ministrskega predsednika Julija Gömbösa v Berlin se je veliko ugibalo. Sam je dejal sicer, da je šel tja samo kot »prvi trgovec Madžarske«, toda tega mu noben živ krst ne verjame, ne doma v Budimpešti ne kje drugje. Med vsemi verzijami, ki smo jih slišali o politični strani tega berlinskega obiska, bo gotovo najverjetnejša tista, ki govori o zadevah restavracije Habsburžanov. Če prestudiramo vse indice, moramo tej verziji takoj verjeti. Dejstvo namreč, da je bil prav tik pred Gömbösevim potovanjem v Berlin v Avstriji in na Madžarskem poseben zaupnik bivše cesarice Cite in nadvojvode Otona Habsburškega in da je, kakor se čisto resno zatrijuje, konferira ne le z znanimi avstrijskimi in madžarskimi legitimisti, marveč tudi z aktivnimi člani Dollfusove vlade, govori že samo dovolj razločno govorico.

Iz zelo zaupnih virov okoli dr. Dollfussa se je takrat izvedelo, da namerava mali avstrijski kancelar presekati gor-dijski voz sedanjega napetega položaja z obnovitvijo monarhije v Avstriji z nadvojvodo Otonom kot kraljem. Ta akt bi — tako se je zatrijevalo — defini-

tivno odcepil Avstrijo od vsake mozne združitve z Nemčijo. Dollfuss je pa pri tem računal seveda tudi z obnovitvijo nekdanjega dualizma Avstrije in Madžarske. Avstrijska pozicija naj bi se s tem aktom okrepila notranje in zunanje. Tu je pa prišel očitno v konflikt z madžarskim premierjem Julijem Gömbösem, ki noče Madžarski za vse večne čase vezati rok z dualizmom z Avstrijo in je mimo tega tudi odločen nasprotnik vrnitve Habsburžanov. Gömbös sicer ni republikanec, marveč monarhist, toda njegov namen je zavreči legitimizem in določiti svobodno izvolitev novega madžarskega kralja. Njegov kandidat je, kakor vse kaže, sedanjí državni upravitelj Nikola pl. Horthy. Gömbösevo potovanje v Berlin je bilo po tej verziji v zvezi z Dollfusovim načrtom. Madžarski ministrski predsednik je hotel utrditi Hitlerja v odporu proti vrnitvi Habsburžanov! Pri tem je baje delal tudi sporazumno z Mussolinijem, ki ne mara požgati vseh mostov med Italijo in Nemčijo in zato vsaj zaenkrat ni za najhujšo demonstracijo proti Berlinu, kar bi vsekakor bila intronizacija Otona na Dunaju, zlasti pa še obnovitev dualizma. Tu se pa zopet križajo interesi fašističnega Rima in Vatikana, kajti poslednji bi obnovitev monarhije na Dunaju in v Budimpešti z vladarjem Otonom pozdravil z največjim veseljem.

Gömbös je dosegel pri Hitlerju seveda popoln uspeh — na škodo dr. Dollfussa, in značilno je, da se na Dunaju sploh ni sestal z njim, daš so ta sestank napovedovali celo polslužbeno. Gömbös namreč ne veruje popolnoma v trajnost uspeha malega avstrijskega kancelarja in si hoče za vsak primer zagotoviti najprej prijateljstvo s Hitlerjem. Dollfuss je na ta način zaradi intrige njegovih edinih zaveznikov Italijanov in Madžarov izgubil bitko za monarhijo in dualizem z Madžarsko. Vse to pa nam na najgovornejši način dokazuje, kako vzorno »slo-zni« so interesi italijanske srednjeevropske skupine. Hitler intrigira proti Avstriji, Dollfuss proti Hitlerjevi Nemčiji, njegov zaveznik Mussolini proti njemu samemu, Gömbös pa zopet proti Dollfussovi Avstriji. Zares, prekrasna je ta družba, ki pravi, da bo »odrešila svet in mu ustvarila novo lepo in pravično bodočnost«. Kaj bi neki bilo, če bi Mussolini, Hitler, Gömbös in Dollfuss sedli k mizi, pri kateri bi se potom revizije delil plen? To bi bilo veliko »bratstvo«, ki bi že prvi dan privedlo do — razbitih glav.

Jugoslavija za carinsko premirje
 S SEJ ODBOROV SVETOVNE GOSPODARSKE KONFERENCE V LONDONU. UREDITEV PRIDELOVANJA ŽITA.

LONDON, 22. junija. Kot zadnja med evropskimi državami se je pridružila včeraj tudi Jugoslavija splošnem sporazumu glede carinskega premirja. Svoj pristanek na sporazum je pod določenimi pogoji prijavila tudi Južna Afrika. Včeraj je sporočil predsednik Collin gospodarskemu odboru svetovne gospodarske konference, da je predložila ruska delegacija svoj poseben predlog o dvigu vseh zadržb ladij. Prvi pododbor valutnega odbora, ki se je sestel včeraj dopoldne k seli pod predsedstvom italijanskega finančnega ministra Junga, je nadaljeval debato o nivoju cen in kreditni politiki. Guverner japonske državne banke je izjavil, da soglaša s Chamberlainovimi predlogi. Guverner švicarske Narodne banke Bachmann

je načel vprašanje, koliko bi mogle centralne banke vplivati na nivoju cen s svojimi finančnimi ukrepi, zlasti pa s kreditno politiko.

LONDON, 22. junija. Predstavniki prekooceanskih žitorodnih dežel, in sicer Združenih držav, Kanade, Avstralije in Argentinitje so se ponovno sestali h konferenci, pri kateri so sodelovali tudi strokovnjaki. Kakor se sliši, se je v prvi vrsti razpravljaj predlog, po katerem naj bi se izvedel dvig cen žita na ta način, da bi se znižala produkcija žita za 15 odstotkov. Obstoječe zaloge naj bi se uporabile v dveh letih. Po informacijah »Daily Telegrapha« je verjetno, da bo med sodelujočimi državami na podlagi tega predloga dosežen sporazum.

Generalno čiščenje po vsej Avstriji

NADALJEVANJE AKCIJE PROTI NARODNIM SOCIALISTOM. VAŽNA SEJA MINISTRskega SVETA. ODPUST URADNIKOV IN ČASTNIKOV. USODA POSLANSKIH MANDATOV IN TISKA.

DUNAJ, 22. junija. Dollfusova vlada nadaljuje brez oklevanja svojo akcijo proti narodno-socialistični stranki. Po izvršenem razpustu stranke, narodno-socialističnih napadalnih in SS oddelkov ter štajerskega »Heimatschutz« bo vlada izvedla veliko čistilno akcijo v staležu avstrijskega državnega uradništva, kakor tudi v zvezni vojski.

Včeraj je bila seja ministrskega sveta, ki je po večurni debati sprejel zadevne ukrepe. Končno je bilo sklenjeno, da se ugotovi na podlagi zaplenjenega materiala narodno-socialistične stranke, kdo iz vrst zveznih uradnikov ter nameščencev avtonomnih oblasti in korporacij je bil član narodno-socialistične stranke oziroma štajerskega »Heimatschutz«.

Vodilni uradniki, ki so bili člani razpuščene stranke, bodo brez vsega nadaljnjega odpuščeni, dočim bodo deležni podrejeni uradniki nekoliko milnejših ukrepov, na podlagi katerih se bodo morali s podpisom zadevnega reverza obvezati, da bodo opustili v bodoče vsako delovanje za ideje narodnega socializma. Vsi člani narodno-socialistične stranke, ki služijo v zvezni vojski, bodo brezobzirno od-

puščeni iz vojaške službe. Ker pa ima hitlerjevski pokret v vrstah avstrijskih državnih, deželnih in občinskih uradnikov ter nameščencev zelo močno stališče, se računa z odpustom več tisoč pristašev Hitlerjeve ideje.

Kar se tiče razveljavljanja narodno-socialističnih deželnozborskih in občinskih mandatov, je vlada, ki je vprašala glede tega vprašanja za svet juriste-strokovnjake, v veliki zadregi. Mnenje juristov, ki so strokovnjaki v ustanovnih vprašanjih, je namreč to, da je izvajanje mandata individualno-pravna zadeva, ki ni v prav nobeni zvezi z ostalimi ukrepi vlade. Vlada išče sedaj nova pota, po katerih bi rada dosegla v tem vprašanju svoj začetni cilj.

Ves narodno-socialistični tisk je bil v Avstriji pravkar ustavljen. Vsi ostali listi, ki še izhajajo, so se morali zavezati z javno izjavo, da bodo opustili vsako propagando za ideje Adolfa Hitlerja. Večina teh listov se je vdala dik-tatu vlade. Kljub svoji »poti v Canoso« pa se ti listi ne smejo prodajati v prosti kolportaji, temveč se smejo dostavljati naročnikom le po pošti, pri čemer pa morajo plačevati dvojno poštno pristojbino.

Odmev avstrijskih ukrepov v Nemčiji

RUBIKON JE PREKORAČEN! NEMCI NAJ PLAČAJO NEMŠKI KLERIKALCI.

UPAJO NA REVOLUCIJO. RAČUN PRVI UKREPI PROTI CENTRUMU.

BERLIN, 22. junija. Zadnji dogodki v Avstriji so postali središče zanimanja vse nemške javnosti. Vesti z Dunaja se objavljajo v senzacionalni obliki, pač pa so komentarji zelo redki in skromni. »Vossische Zeitung« pravi v svojem komentarju, da je avstrijska vlada s svojim predčerašnjim odlokom prestopila Rubikon. Sedaj se bo pokazalo, kaj je močnejše: sredstva današnjih oblastnikov in Heimwehr ali pa nacionalistični pokret, ki dobiva vedno večje simpatije in podporo pri avstrijskem prebivalstvu. Sedaj ne more biti več govora o sporazumu v notranji borbi v Avstriji, zato mora pasti odločitev med silo oblastnikov in močjo narodno-socialističnega pokreta. »Lokal Anzeiger« pravi, da pomeni postopanje avstrijske vlade javno vojno napoved velikemu delu avstrijskega naroda.

BERLIN 22. junija. Proti narodnim socialistom naperjena akcija Dollfusovega ministrskega sveta je izzvala v vseh tukajšnjih političnih krogih nepopisno ogorčenje in razburjenje. Vodilni krogi narodno-socialistične stranke so prepričani, da so avstrijske krščanske socialce nahujskali k tozadevnim ukrepom istomišljenjski nemški centromovci, s čimer je podana popolnoma upravičena podlaga za enako postopanje z nemškimi klerikalci.

BERLIN, 22. junija. Bavarska politična policija je pričela splošno akcijo proti bavarški ljudski katoliški stranki. Izvršila je večje število hišnih preiskav v lokalih te stranke in v središčih frakcij državnega zbora, kakor tudi v uredništvih bavarških katoliških listov. Policija je ob tej priliki našla mnogo kompromitirajočih dokumentov.

Zbližanje med Ameriko in Japonsko

LONDON, 22. junija. Japonski delegat na londonski svetovni gospodarski konferenci Ito je obvestil včeraj zjutraj predstavnike tiska, da je imel polne tri ure trajajoč razgovor z ameriškimi delegati glede vprašanja napadalnega pakta med Združenimi državami in Japonsko. Tei svoji izjavi je delegat Ito še dostavil, da bo zadevna pogajanja z ameriško delegacijo še nadaljeval v prihodnjih dneh.

OZANA DOBIL ZAUPNICO

MADRID, 22. junija. Parlament je prihodnjim izglasoval s 186 proti 6 glasovom zaupnico tretji vladi predsednika Azane. Republikanska opozicija se je vzdržala glasovanja.

NEMČIJA ZAPUSTI LONDON?

BERLIN, 22. junija. V tukajšnjih političnih krogih krožijo vesti, da namerava Nemčija izrabiti prvo priložnost, ki se ji bo ponudila, da se odstrani s svetovne gospodarske konference v Londonu in da se no svoji odstranitvi iz Londona nikdar več ne vrne nazaj.

JOUVENELOVA MISLIJA KONČANA

PARIZ, 22. junija. »Echo de Paris« poroča: Ker je mislija francoskega poslanika v Rimu de Jouvenela s sklenitvijo pakta štirih velesil končana, bode Jouvenel odstopil in se vrnil v Pariz. Za njegovega naslednika se omenja sedanjí francoski poslanik v Varšavi Laroche.

NOVA ARETACIJA V NEMČIJI

KOLIN, 22. junija. Nekdanji berlinski policijski predsednik in višji predsednik okrajnega glavarstva v Dortmundu Zörrgiebel je bil danes zjutraj aretiran.

Dnevne vesti

Izredni občni zbor hišnih posestnikov

Zahteve po ukinitvi pobiranja mestne parcelne davščine.

Mariborsko Društvo hišnih posestnikov je sklicalo sinoči izredni občni zbor v dvorani hotela »Orel«. Občnega zbora so se udeležili tudi predsednik Zveze hišnih posestnikov g. Frelj iz Ljubljane, mestni podžupan g. Rudolf Golouh in finančni referent mestne občine občinski svetnik g. Saboty.

Občni zbor je otvoril in vodil predsednik Društva hišnih posestnikov gosp. Meglič. Podal je obširen referat o parcelni davščini, ki v zadnjem času zopet razburja prizadete hišne posestnike. Predsednikov referat so navzoči hišni posestniki vzeli z velikim odobravanjem na znanje. Po referatu je predsednik otvoril debato, v katero je prvi posegel mestni stavbenik g. Glaser, ki je kritiziral parcelno davščino, pa tudi delovanje mestnega gradbenega urada.

V imenu mestne občine je spregovoril podžupan g. Golouh. V daljših izjavah je obrazložil navzočim hišnim posestnikom stališče mestne občine glede parcelne davščine in naglasil, da je treba najti primeren aranžma, da se končno ta zadeva spravi z dnevnega reda. Izjave mestnega zastopnika so hišni posestniki vzeli z zadovoljstvom na znanje. Nato je povzel besedo finančni referent mariborske mestne občine g. Saboty, ki je v svojem govoru med drugim naglašal, da mestna občina ne more biti zastopnica hišnih posestnikov, ampak mora varovati interese vsega svojega prebivalstva. Poudaril je, da so bili doslej hišni posestniki vedno v borbi proti mestni občini in da so njihove vloge na občino vedno tako stilizirane, da vzbude odpor v občinskem svetu. Pripomnil je, da je parcelna davščina krivično breme in se prav radi tega ni nadalje pobirala. Ostanek v znesku okrog 900.000 Din pa bodo morali lastniki parcel na

vsak način plačati. V kakšni obliki in na kakšen način naj bi se to zgodilo, je predlagal poiskati primeren sporazum med prizadetimi in mestno občino, ki nikakor ne more odstopiti od svoje zahteve. Finančni referent je v svojih izjavah odgovoril tudi mestnemu stavbeniku g. Glaserju, ki je poudaril, da kupčija, ki jo namerava mestna občina skleniti s posestnikom gradu g. Berdajsom, ni posrečena, ker bi bila novo breme precej zadolženi mestni občini. Naglasil je, da so mestno občino pripravili do kupčije v prvi vrsti nacionalni interesi. Grad je zgodovinskega pomena in mora priti zato v njene roke.

K besedi se je nato oglasil predsednik Zveze hišnih posestnikov g. Frelj, ki se je tudi zavzel za primere kompromis med prizadetimi in mestno občino. Hišni posestnik g. Sax je v svojih izjavah poudarjal, da bi morala mestna občina v svrhu štednje misliti tudi na znižanje prejemkov svojih uslužbencev, ki so v primeru z državnimi mnogo bolje plačani. Na ta izjavanja mu je odgovoril finančni referent g. Saboty, ki je dejal, da so samo višji uradniki boljše plačani, dočim ima ostalo uradništvo le tolikšno plačo, da ustreza današnjemu eksistenčnemu minimumu.

Ob zaključku zborovanja je bila sprejeta obširna resolucija, naslovljena na mestnega župana in vse občinske svetnike, ki pa jo bomo objavili v eni prihodnjih številkih našega lista.

Ker so bili podani referati na občnem zboru tudi v nemščini, moramo ob tej priliki ponovno ugotoviti, da ni potrebno za peščico hišnih posestnikov, ki ne obvladajo našega jezika, referirati v nemščini. Po 14 letih bi se gospodje hišni posestniki že bili lahko naučili slovenščine!

Opozorilo krajevnim organizacijam JRKD. Podrobna navodila za kongres in veliki manifestacijski shod JRKD od 21. do 23. julija v Beogradu bo objavil »Glasnik JRKD«. Opozorjamo vse krajevne organizacije, da se ravnaajo točno po teh navodilih.

Vsem trgovcem! Zveza trgovskih združenj dravske banovine je izdala v »Trgovskem listu« poročilo o zvezni skupščini in je list razposlala brezplačno vsem trgovcem v banovini. Zato naj ga ne vračajo!

Knjižna nabiralna akcija. Radi zaključka šolskega leta in radi izpitov je morala srednješolska mladina knjižno akcijo prekiniti. Z današnjim dnem pa bo zopet pričela pobirati knjige in prosi vse občinstvo naj se odzove njeni prošnji.

Društvo zasebnih in avtonomnih nameščenecv v Mariboru vabi svoje članstvo, da se polnoštevilno udeleži zborovanja Trgovskega bolniškega in podpornega društva, ki bo v petek, dne 23. junija ob 20. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice. Za vsakega nameščenca važna poročila o bolniškem zavarovanju in delovanju TBPD v Ljubljani bo podal ravnatelj tega zavoda g. Podgoršek, ki bo tudi pri debati, ki se bo razvila, dal na željo vsakomur potrebna pojasnila. Nameščenci! Manifestirajte za svoj važen socialen zavod z obilno udeležbo. Odbor.

Odbor Društva odvetniških in notar-skih uradnikov v Mariboru je pri seji 20. t. m. soglasno sklenil, da se naj članstvo polnoštevilno udeleži zborovanja Trgovskega bolniškega in podpornega društva ter Bolniške blagajne v petek 23. t. m. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice v Mariboru. Ker se bo razpravljalo o bolezenskem zavarovanju, ki je važno za nas vse, v prav nujnih primerih celo bolj kakor pokojninsko, ki bi se moralo obravnavati vzporedno z bolezenskim, in da odpadejo neinformiranosti o najprimitivnejših pojmihi zadevna številna vprašanja na zavod in posamezne delegate in se na ta način prihrani režiža za neštete odgovore, priporoča odbor, da se tega zanimivega shoda naše članstvo udeleži brez vsakih izgovorov. Le dobro informiran član bo znal prav ceniti dobrote bolezenskega zavarovanja ter se bo v potrebi lahko s polnim zaupanjem in uspešno obračal do Trgovskega bolniškega in podpornega društva. Članska dolžnost nas še posebno veže, da se vseh teh socialnih prireditve, kjer sodeluje naše društvo, polnoštevilno udeležimo. Odbor.

Zveza privatnih nameščenecv, podružnica Maribor, opozarja svoje članstvo na zborovanje mariborskih predstavnikov Trgovskega bolniškega društva v Ljubljani odnosno Bolniške blagajne, ki se vrši jutri 23. t. m. v dvorani Delavske zbornice, Sodna ulica, ter jih vabi, da se iste-ga polnoštevilno udeležijo.

Službeni list dravske banovine objavlja v letošnji 50 številki: zakon o trgovinskem sporazumu med našo državo in Zedinjenimi državami Brazilijske; uredbo o podaljšanju rokov za iztoževanje menic kmetov; spremembo v pravilniku o upravljanju državnega strokovnega izpita diplomiranih inženjerjev; vprašanja taksiranja v pravnem postopanju pred razsodišči in razsodniki; odredbo o polnjenju omaric za prvo pomoč pri mlaticah; objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letošnjem letu in razne objave iz »Službenih novin«.

Grajski kino. Samo še 2 dni sijajna opereta: »Tetka Gusti komandira« (Huzarska ljubezen). V glavnih vlogah Hansi Niese, Elsa Elster, Izboren, smehapoln film z veselo godbo in izbornim petjem.

Kino Union. Od danes 22. junija naprej se bo predvajal že dolgo pričakovani film »Taifun« po istoimenskem znamenitem romanu. Krasni vefilm, ki nam prikazuje ljubezen rumene rase do bele žene, nam tudi umetniško in igralsko nudi nekaj čisto posebnega. V glavni vlogi Liana Haid in veliki ruski umetnik Valerij Inkšinov, ki igra vlogo zaljubljenega Japonca. Film je prvovrsten.

Pri lenivosti črevesa, boleznijeter in žolča, odebilelosti in protinju, katarju žolčca in črevesja, obolenjih danke, odpravi naravna »Franz Josefova« grenčica zastajanje v trebušnih organih hitro in brez bolečin. Dolgoletne izkušnje po bolnišnicah uče, da uravna »Franz Josefova« voda izborno delovanje črevesa

Živčno bolnim in otožnim nudi mila naravna »Franz Josefova« voda dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Po izkušnjah znamenitih zdravnikov za živčne bolezni je uporaba »Franz Josefove« grenčice pri težkih obolenjih možganov in hrbtnege mozga najtopleje priporočati

Sobota 24. cvetlična veselica z velikimi presenečenji
Velika kavarna

Proč s cigani! Ciganske sodrge je pri nas že veliko manj, kakor je bilo, zlasti ni več tistih, ki so navadno samo kradli. Od časa do časa pa prihajajo vendar še oni, ki razkazujejo medvede, opice, morske prašičke, papige itd. Ne glede na to, da bi se moralo potovanje ciganom po Sloveniji sploh prepovedati, zahtevamo v imenu javnosti, da se prepove zlasti mučenje živali. Treba je samo nekaj časa opazovati cigane, kako vlačijo po ves dan od jutra do večera te uboge medvede in opice sem ter tja, kako jih neprenehoma priganjajo, da plešejo in človek vidi takoj, kako živali trpe. To postopanje je tako barbarsko, da je vnebovpijoča kulturna sramota. Če to sramoto trpe drugod, mi pri nas je nesnemo! Ali res ni nobenega zakona, ki bi to preprečil? Saj imamo določila proti mučenju živali. Poslužimo se teh. Zadnjič je oblast cigane izgnala iz Maribora. Upajmo, da jim prihodnjič sploh ne bo dovolila prihoda!

Proti huronskemu tulenju pri rokobor-bah. Iz vrst stanovalcev Aleksandrove ceste, Prešernove, Razlagove in drugih tamkajšnjih ulic smo prejeli več pritožb proti barbarskemu tulenju občinstva pri rokoborbah na verandi »Uniona«. To tuljenje traja vse do polnoči, tako da ne more nihče spati; najtežje so pa prizadeti bolniki in otroci. Zaradi tega apeliramo na oblast in prireditelje, naj to tuljenje prepovejo ali pa prestavijo rokoborbe kam na Tezno. Tisti, ki jih ta »sport« zanima, bodo gotovo radi hodili tudi tja ter šit svoje instinkte.

Društva: Narodna obrana, Jadranska straža, Jugoslovanska Matica, Klub korških Slovencev, Streška družina in Narodna strokovna zveza vabijo svoje članstvo, da se udeležijo komemoracije po pok. Vjek. Spinčiču, katero priredita društvi »Nanos« in »Jadran« v mali dvorani Narodnega doma v četrtek 22. t. m. ob 20. uri.

Društvo kmečkih fantov in deklet v Slov. Bistrici, ki je bilo 11. t. m. ustanovljeno in pod predsedstvom ekonoma g. Ivana Streharja prav pridno deluje, prireja 29. tm. na travniku g. Majija tekmo koscev. Dopoldne ob 9.30 uri bo v dvorani hotela »Beograd« predavanje, popoldan ob 14. pa odhod tekmovalcev v godbo na tekmovališče.

Javna licitacija. V skladišču tukajšnje glavne carinarnice bodo prodajali v soboto od 9. ure dalje na licitaciji razno stekleno galanterijsko blago.

Kongres agronomov. V Sarajevu bo letos kongres Združenja agronomov, in sicer 25. in 26. tm. Udeleženci, ki so državni uradniki, imajo četrtinsko vožnjo, drugi pa polovično.

Ustanovitev plesnega sportnega kluba v Ljubljani. Pretekli terek zvečer je bil v Ljubljani ustanovljen občni zbor plesnega sportnega kluba Ljubljane. Za predsednika novega kluba je bil izvoljen inženjer Lavrenčič. Z ustanovitvijo omenjenega kluba je položen temelj razvoju družabnega plesa tudi pri nas.

Ukradeno kolo. Gostilničarju Karlu Trafeniku v Gosposki ulici je včeraj popoldne neznan tat odpeljal iz veže 1000 Din vredno kolo z evidenčno številko 9.731. Gostilničar Trafenik je prijavil tatvino policiji.

V jama je padel včeraj dopoldne na Fali 10-letni delavčev sin Stanko Dešnik in se pri padcu tako hudo poškodoval na glavi, da so ga morali prepeljati v mariborsko bolnišnico.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 16.7 stopinj C; minimalna temperatura je znašala 14.4 stopinj C; barometer je kazal pri 18.6 stopinjah 734.6, reduciran na ničlo 732, relativna vlaga 78; vreme je bilo tiho in jasno.

Iz mestnega sveta, Mariborski mestni svet je imel v torek zvečer v mestni posvetovalnici sejo pod predsedstvom mestnega župana g. dr. Lipolda. Mestni svet je na tej seji ugodno rešil prošnjo zadruga »Mariborski teden« za pripustitev raznih prostorov, ki jih bo zadruga potrebovala za razstave in razne prireditve. Za tujsko-prometno razstavo, za lovsko, sokolsko in za razstavo narodnih veščin, za vrtnarsko razstavo ter za pokušnjo vin bo Mariborski teden uporabil pritličje in dvorišče Cankarjeve šole, vrt Dijaškega doma, poslopje otroškega vrta in Prešernovo ulico med Razlagovo ulico in Aleksandrovo cesto. Na Trgu svobode pa bo velik veseliški park. Nadalje je mestni svet odklonil prošnjo tovarnarja Karla Thome za gradbeno dovoljenje za barvarno in kotlaro v Mlin-ski ulici z motivacijo, da kraj ni primeren in ni določen za industrijo. Odložena je bila tudi prošnja očetov jezuitov, ki so zaprosili za dovoljenje za postavitev ograje v Masarykovi ulici. Končno se je na seji še ustanovil poseben mestni pripravljalni odbor, ki bo pripravil vse potrebno za potujočo kmetijsko razstavo, ki bo prispela 13. julija v Maribor. Za predsednika tega odbora je bil izvoljen podžupan g. Golouh, v odbor pa inženjer Hinterlehner, magistratni uradnik gosp. Stanko Šnuderl, ravnatelj Priol, kmetijska referenta Zupanc in Kuret, inženjer Sotošek ter šolski upravitelj Ivo Lukman.

Realna gimnazija v Mariboru. Nižji tečajni izpit je delalo 83+47 učencev in učenek. Uspešno ga je naredilo 64+40, popravni izpit ima 15+6 učencev. Za eno leto so bili odklonjeni 4+1.

Učiteljski klub JRKD. Na učiteljskem zborovanju v Beogradu so sklenili ustanoviti klub učiteljev JRKD, ki naj bi bil nekaj centralni učiteljski klub za vso državo.

Društvo »Nanos« in »Jadran« priredita v četrtek 22. tm. ob 20. uri zvečer v mali dvorani Narodnega doma komemoracijo po pok. Spinčiču. Predaval bo notar g. dr. I. Šorli, ki je velikega narodnega delavca in borca prav dobro poznal. Na sporedu so tudi deklamacije in pevske točke. Dolžnost vseh narodno zavednih je, da se tega predavanja polnoštevilno udeležijo.

Prebojni indigo, karbon papir v la-kovosti, traki za stroj: Zlata Brišnik, Slovenska ulica.

Objava. Zaradi sedanje gospodarske krize in povpraševanja po cenejšem kruhu je izredno zborovanje, dne 18. t. m. sklenilo, da se od 26. t. m. dalje peče poleg sedanjega belega in polbelega kruha še rženi in koruzni in se bo prodajal prvi po Din 3.50, drugi po Din 2.50. Od tega dne dalje obstoje sledeče vrste kruha: beli po Din 5, polbeli po Din 4.50, rženi po Din 3.50 in koruzni po Din 2.50 kilogram. — Združenje pekovskih mojstrov v Mariboru.

Zahteve stanovanjskih najemnikov. Te dni se mudi v Beogradu delegacija Zveze stanovanjskih najemnikov, ki obiskuje merodajne činitelje in jim izroča ponovne resolucije, v katerih zahtevajo stanovanjski najemniki maksimiranje najemnin. Posebno vlogo so zastopniki zveze izročili kralju. V tej resoluciji zahtevajo stanovanjski najemniki poleg zakonite zaščite tudi posebno pooblastilo za posamezne banovine, ki naj bi ukrenile vse potrebno za poživitev stavbne delavnosti. Intervenirali so pri pravosodnem ministrstvu, ki naj bi izdalo posebno uredbo, po kateri bi se naj podaljšal odpovedni rok za tri mesece, odpoved pa naj bi bila polletna. Predsednika ministrskega sveta so zastopniki naprosili naj razdeli kredit za gradnjo rodbinskih hišic v znesku 17 milijonov med mesta: Maribor, Ljubljana, Beograd, Zagreb, Split, Osijek in Sarajevo. Kredit naj bi se porabil za rodbinske hišice in stanovanja, ki bi jih najemniki odplačevali v obliki najemnine. Ministru za socialno politiko in narodno zdravje g. Puclju so zastopniki izročili posebno resolucijo, v kateri zahtevajo, naj izda zakonsko uredbo za znižanje najemnin in naj podpre z razpoložljivimi sredstvi socialnega ministrstva stavbno delavnost. Zastopniki so se oglasili tudi pri gradbenem ministru in ga prosili, naj ukrene vse potrebno za poživitev delavnosti.

Mornarska sekcija Jadranske straže v Mariboru bo imela prvi sestanek v nedeljo, 25. junija ob 10. uri dopoldne v mali dvorani Narodnega doma. Vsi interesiiranci naj se gotovo zglasijo in udeležijo sestanka

Naše obrtništvo in vzroki šušmarstva

TREZNE MISLI ROKODELSKEGA POMOČNIKA. NEKAJ NAVODIL, KAKO BI SE DALA OMILITI KRIZA IN ODPRAVITI ŠUŠMARSTVO.

Na vseh številnih obrtniških zborovanjih in kongresih so bile sprejete razne resolucije proti šušmarjem, na vseh kongresih, zborovanjih in sestankih so obrtniki že pogostokrat naglašali kakšno škodo in kvar povzročajo šušmarji legalnemu obrtništvu. Toda do danes so bili vsi energični protesti obrtnikov glas vplojčega v puščavi.

Šušmarstvo, ki se je zlasti v povojnih letih tako razpaslo, je prava rak-rana, ki je naši obrtniki ne bodo mogli tako kmalu ozdraviti, ker so si jo prav za prav sami nakopali. Časi, ko je obrt cvetela, se po vojni niso več povrnila. Prva leta po pravi je bila konjunktura sicer še dosti ugodna, toda obrt je pešala na vseh koncih in krajih. Ko pa je potrkala na vrata obrti pred leti gospodarska kriza, je bilo vsega dobrega pri naših obrtnikih konec. Da bi omilili krizo, ki je vedno hujše pritiskala, so pričeli posamezni obrtniki odpuščati delavstvo in mu zniževati plače. Prisilili so delavca celo tako daleč, da je moral sam odpovedati službo, ker z zaslužkom, ki ga je dobil za svoje delo, ni mogel živeti. Zato je mnogo pomočnikov pričelo misliti na samostojnost in se je prav zaradi tega število mojstrov znatno povečalo. Bilo pa je tudi mnogo takih, ki so dobili obrt pod roko in iz usmiljenja. Vsi ti novi mojstri pa so gledali pred vsem na to, da so zaposlili po svojih skromno opremljenih in nezadostno urejenih delavnicah vajence, ki jih ni bilo treba plačevati. To je imelo za posledico dvoje: novi mojstri so imeli manjše redijske stroške in so bili radi tega zmogni precejšnje konkurence; iz njihovih delavnic je šlo precejšnje število obrtniškega kod ne kam. Posledice pa so bile še večje. Med pomočniki je pričela razsajati brezposelnost, ki je dosegla raznim mojstrom, da lahko najemajo cenene delovne moči iz kadra brezposelnih. In te pomočnike plačujejo še danes nekateri mojstri sramotno nizko in se ne zmenijo za to, če lahko ta človek s tem živi ali ne, kar zasluži. In prav radi tega so pričeli ti slabo plačani pomočniki šušmariti, kjer se je le dalo in odjedati kruh legalnemu obrtniku.

Tako so torej obrtniki škodovali samemu sebi, misleč, da bodo na ta način rešili pereč socialni problem, ki se je pojavil že prvo leto krize. Ker pa kljub raznim prizadevanjem omiliti težek položaj, niso prišli na zekeno vejo, so pričeli misliti na podaljšanje delovnega časa, da bi tako rešili današnjo krizo in sebe. Zahtevali so podaljšanje delovnega časa so stavili vsi obrtniki, ne zavedajoč se obupnega položaja, v katerega je zašla naša obrt. Razni obrtni forumi so v prejšnjih boljših časih popolnoma pozabili na splošnost in so gledali samo na sebe. Zato beremo da-

nes razne referate o odnošajih mojstra do pomočnika, pomočnika do vajenca, in če pogledamo njihov socialni položaj, vidimo, da je popolnoma nemogoče odpraviti postranski zaslužek mlajših in starejših delovnih moči. Temu pa je kriv precej tudi nov obrtni zakon, ki posveča vse pre malo pažnje socialnemu problemu in propasti obrtniškega stanu. Danes propadata obrtnik in njegov delavec. Oba gledata s strahom, kaj jima bo prinesla najbližja bodočnost. Oba živita v negotovosti do sebe in svoje družine.

Novi obrtni zakon predvideva tudi zelo stroge mojstrske izpite, in to prav zaradi tega, da se onemogoči porast novih mojstrov. Tudi v tem tiči slabost. Če pade pomočnik v mojstrskem izpitu in mu ni radi slabega gmotnega položaja mogoče izpita ponavljati, je primoran šušmariti. Mnogo bi vsemu temu odleglo, če bi bila današnja mladina organizirana v stro-

kovnih organizacijah, ki bi se potegovala za izboljšanje njenega položaja. Tako pa tava danes obrtniška mladina v raznih društvih, ki nimajo pravega programa za socialno izboljšanje.

Zatreji šušmarjenje popolnoma, bo težko. V prvi vrsti so za to poklicane obrtne zadrage in strokovne organizacije, ki bi združene z merodajnimi oblastmi mogle ozdraviti to rak-rano. Pogoji za uspešno rešitev tega socialnega vprašanja pa bi bili: **Odpraviti je potrebno izkoriščanje delovnih moči; uvesti bi se morala stroga kontrola pri posameznih obrtnih panogah, ki ima preveč obrtnega naraščanja; prav tako bi se morala uvesti kontrola nad nelojalno konkurenco in nad obrtniki, ki izrabljajo svoje delavstvo. Posamezne zadrage bi morale imeti enake cene svojih proizvodov; potom strokovnih organizacij bi se morale napraviti kolektivne pogodbe s pomožnim osebjem; zadrage pa bi morale voditi točno evidenco o tujcih, ki odjedajo našemu delavcu kruh.**

Če bi obrtni forumi med drugim upoštevali našete točke, bi nedvomno prišli boljši časi za obrtnika in s tem seveda tudi za njegovega delavca.

Lep planinski večer

Izročitev častne diplome pionirju našega planinstva.

V istem času, ko obhaja Slovensko planinsko društvo svojo 40letnico, zaključuje njegova agilna podružnica v Mariboru prvo etapo svojega plodonojnega udejstvovanja, ki jo je načelnik podružnice g. inž. Šlajmer v svojem včerajšnjem govoru pravilno imenoval dekada planinskega heroizma, kateri bi sedaj sledila gospodarska dekada. Požrtvovalni in zaslužni organizator tega prvega razdobja je bil dolgoletni načelnik mariborske podružnice in znani pionir našega planinstva in tujkega prometa g. višji sodni svetnik dr. Davorin Senjor, ki ga je podružnica ob priliki svojega letošnjega občnega zbora izvolila za svojega prvega častnega člana in častnega predsednika, da mu s tem izrazi primerno priznanje vsega društva za velike zasluge, ki si jih je stekel za razvoj naše domače turisticke.

Včerajšnji planinski večer pri »Orlu« je bil v znamenju tega zasluženega počastjenja g. dr. Senjorja, kateremu je ob tej priliki bila izročena umetniško izdelana častna diploma, ki jo je dovršeno izrezljal g. inž. Saša Dev.

Izredno sejo podružnice SPD je otvoril načelnik g. inž. Šlajmer z lepim nagovorom, v katerem je naštel vsestranske zasluge in vrline bivšega dolgoletnega predsednika g. dr. Senjorja, katerega ime je nerazdružljivo zvezano z močnim razmahom našega planinstva v povojni dobi.

G. dr. Senjor se je vidno ginjen toplo zahvalil za lepe izraze priznanja in obljubil, da bo tudi še nadalje stal med prvimi, če bo treba koristiti našemu planinstvu. Obljubo so navzoči planinci spre-

jeli z viharim odobravanjem, ki je bilo najlepši dokaz, da se v naših planinskih vrstah noče in ne more pogrešati aktivnega in intenzivnega sodelovanja izkušnega in pridnega planinskega organizatorja dr. Senjorja.

V splošnem je potekel večer v najlepšem planinskem razpoloženju. Pokazal nam je ponovno, da so naši planinci emotivni tudi v težkem organizacijskem delu, ki ga opravlja mariborska podružnica SPD za naše lepe planine. Naj bo to tako tudi še naprej, in ni nam treba imeti skrbi za časa primeren razmah našega planinstva!

Ptuj

Višji tečajni izpiti na ptujski realni gimnaziji. V torek 20. t. m. so se vršili višji tečajni izpiti na ptujski realni gimnaziji. Od 21. prijavljenih pripravnikov jih je izdelalo 12, in sicer: Ivan Bratko, Erich Hamann, Avgustin Hrčič, Alojz Jerin, Dušan Kveder, Martin Obrat, Ant. Ribič, Anton Sok, Erich Steudte, Branko Šalamun, Maksimilijan Vauda in Miloš Pertot. Popravni izpit imajo 4, odklonjenih na eno leto pa je 5 pripravnikov.

Požar na Hajdini. Sinoči okrog 10. ure je izbruhnil na nepojasnen način ogenj v skednju posestnika Alojzija Mariniča na Hajdini. Ker je bil skedenj s slamo krit, se je ogenj naglo razširil na vse v bližini stoječe gospodarske objekte in jih uničil do tal. Gasilci, ki so prihiteli na pomoč iz Hajdine in Ptuja, so z veliko težavo omejili ogenj in s tem preprečili veliko nevarnost, ki je pretila vsej vasi. Škoda, ki jo je povzročil požar je ocenjena na okroglo 40.000 Din in je le delno krita z zavarovalnino.

ŠIRITE »VEČERNIKI«

Sport

ISSK Maribor: SK Rapid. Drevi ob 18. bo na igrišču ISSK Maribora v Ljudskem vrtu prijateljska tekma med ISSK Mariborom in SK Rapidom. Oba nasprotnika bosta nastopila v najmočnejših postavah.

Medmestna nogometna tekma Zagreb: Rim bo 22. julija t. l. v Zagrebu. Dva dni kasneje pa bo v Beogradu medmestna tekma Beograd: Rim.

Nacionalni teniški turnir za prvenstvo Jugoslavije se prične 28. t. m. v Zagrebu. Prireditelj je zagrebški ZKD.

Prva tekma za srednjeevropski pokal se je odigrala sinoči v Pragi, in sicer je Slavija zmagala nad Avstrijo (Dunaj) v razmerju 3:1 (2:1). Sodil je budimpeštanski sodnik Klug.

Medklubski odbor LNP, službeno. Dodatno k včerajšnjim objavam se odobri v nedeljo 25. t. m. ob 16.30 na igrišču ČSK pokalna tekma Čakovečki SK: Slavija (Varaždin). Službujoči odbornik g. dr. Meznarič. Tajnik.

Odbor za delegiranje sodnikov pri MOLNP, službeno. Prijateljsko tekmo ISSK Maribor: SK Rapid sodi g. Bizjak. V nedeljo 25. t. m. sodi prijateljsko tekmo SK Svoboda rez.: ISSK Maribor rez. g. Mohorko. Pokalno tekmo med Čakovečkim SK in Slavijo (Varaždin) v nedeljo 25. tm. v Čakovcu sodi g. dr. Planinšek.

Mednarodne rokborbe. Sinoči je bila ena borba, in sicer med Mrno in Angelescom. Borba je trajala 205 minut in je bila radi policijske ure prekinjena. — Drevi nastopijo: Mrna proti Tomu Sayerju, Oršovsky proti Mileusniču in Catcheau proti Schwarzbauerju.

Sokolstvo

Izbirna tekma za sestavo župne štafete. Ker more na medletnih tekmah v Ljubljani tekrovati iz vsake župe le po ena štafeta, iz naše župe pa je prijavljenih več, bodo jutri v petek ob pol 19. uri na letnem telovadišču Sokola I. izbirne tekme prijavljenih moštev. V upoštevanje prijeta štafeti 4x100 m in 800+400+200+100 m. Društva Maribor I., Maribor matica in Studenci, ki so prijavila štafete, opozarjamo, da morajo s svojimi moštvii nastopiti točno ob napovedani uri na telovadišču Sokola I. — Zdravo!

Usoda vodilnega ameriškega lista.

Pred desetimi leti je bil »The Washington Post« izredno vpliven, takorekoč vodilni list ameriške prestolnice. Sedaj je bil ta list prodan na javni dražbi. Kupil ga je neki neznanec po svojem washingtonskem odvorniku za 825.000 dolarjev.

Potres v francoski Guyani.

Na severu francoske Guyane v pokrajini Oyapoc je povzročil silno opustošenje in paniko med prebivalstvom močan potres. Ob tej priliki je bilo porušeno večje število hiš, pa tudi človeške žrtve so znatne.

Dr. O. Haunig: Naistarejši križi v lenarškem okraju

Drugi križ, o katerega nastanku je znano sporočilo prebivalstva, je bil kameniti ali čarovniški križ v Črnem lesu pri Sv. Lenartu. Žal da tega znamenja ni več.

Ta križ je stal prav tam, kjer se naznače cesta v Črnem lesu navzdol proti trgu Sv. Lenarta. Ko so leta 1853. delali cesto, so ga prestavili na desno stran na hribčku, ki se dviga nad cesto. Križ je bil postavljen iz štirivoglatih plošč iz črnega, peščenega kamena in s takimi je bil tudi pokrit. Zato so imenovali prebivalci ta križ tudi Črni križ.

Ob vznožju so bile tri stopnice, v križu samem pa štiri vdolbine s črkami E. F. G. H. Križ je bil popravljen leta 1665, in 1789. Prva letnica se nanaša na Erazma Friderika grofa Herbersteina, ki je po smrti očeta Gunterja, tedaj še barona Herbersteina, leta 1655. dobil hrastovsko graščino, umrl leta 1691. v starosti 60 let in bil pokopan v grobnici v cerkvi Sv. Lenarta.

Nastanek tega križa si razlagajo prebivalci kraja na sledeči način.

fica, v katero se je zaljubil mladi grof in ž njo na tistem zaročil. Njegova mati pa je bila zoper to zvezo. Grof je moral oditi v križarsko vojsko v Sveto deželo. Razmerje mladega grofa do njegove neveste ni ostalo brez posledic. Ko je grofova mati to opazila, je trpinčila mlado nevesto še bolj in ji grozila tako, da je ta vrgla svojega otroka takoj po porodu v gorečo peč, katero kažejo v hrastovškem gradu še dandanes.

Mlado nesrečno grofico je obsodil krvni sodnik na smrt na goreči grmadi. Ko je peljal krvnik grofico na morišče, ki je bilo na vzhodni strani trga Sv. Lenarta, ga je prosila, naj jo rajši umori v Črnem lesu, kar je krvnik iz usmiljenja do nesrečnice tudi storil.

Ko se je vrnil grof iz Svete dežele in vse to zvedel, je dal postaviti na tem mestu kameniti križ v spomin svoji nesrečni nevesti. S svojo materjo pa ni govoril nikdar več in je umrl kot menih.

V Hrastovcu je bila še do zadnjega slika rdečelase deklice izredne lepote. Pravi se, da je bila to podoba one nesrečne neveste.

Pripovedovanje o nastanku tega križa ni brez zgodovinske podlage.

V hrastovškem gradu je bila že od leta 1457. krvna sodnika. Na smrt obsojene so usmrčevali deloma na morišču v Sv. Lenartu blizu Velke z obešanjem na vis-

licah ali pa s sežiganjem na grmadi, deloma pa z obglavljenjem na mestu, kjer je stal kameniti križ v Črnem lesu.

To so bile le ženske, ker teh po tedanjem veljavnem kazensko-pravnem redu niso smeli obešati.

V spomin tem nesrečnicam — bile so večinoma detomorilke in čarovnice — so postavili že v davnih časih križ, ki so ga imenovali kameniti ali čarovniški križ — »das steinerne oder Hexenkreuz« — kakor so še očitvidi videli napis.

V vdolbini je bil daljši napis — kolikor sem mogel dognati, je bilo med drugim besedilo, da naj bo Bog tej duši milostljiv. Dokaz za to, da je bil ta križ postavljen v spomin osebam, na katerih je bila tukaj izvršena smrtna kazen.

Od tega križa žal ni več nobenega sledu. Večina kamena je zazidana v hlevu kovaškega mojstra Trstenjaka v Sv. Lenartu, ostalo se je uporabilo za napravo stopnic v neki viničariji.

Želeti bi bilo, da se ta križ zgodovinskega pomena zopet postavi.

Več je o tem križu čitati v povesti: »Črni križ pri Hrastovcu«.

Tretji križ zgodovinskega pomena je takozvani sodnijski — gerihntni — križ v trgu Sv. Lenarta na mestu, kjer se odcepi ena cesta proti Sv. Juriju. Druga pa proti Sv. Trojici.

Križ je mogočna, trivoglata stavba; na vrhu je plošča s kamenitim križem. Na stavbi so videti zgoraj podobe sv. Lenarta, sv. Florijana in sv. Notburge, spodaj je Kristus na križu, Mati božja in sv. Jožef.

Vprašal bi kdo, zakaj se imenuje ta križ »gerihntni«.

Stvar je sledeča.

Kakor je omenjeno, je bilo izven trga ob cesti, ki vodi proti Sv. Trojici, morišče za vse v Hrastovcu na smrt obsojene moškega spola in za čarovnice, katere so tukaj sežigali. Kadar so nesrečneža peljali na njegovi zadnji poti mimo tega križa, je moral tam opraviti zadnjo molitev. Zaradi tega je dobil križ priimek — sodnijski — prav tako kakor se imenuje še dandanes most čez Velko v neposredni bližini morišča — sodnijski most.

Ta križ je vsekakor zelo star. Leta 1813. je popolnoma razpadel, zaradi česar ga je zidar Jožef Reissenbichler mešeca sušca znova pozidal, leta 1814. ga je dal tedanji trški sodnik Karol Schrambek poslikati in obdati z lično ograjo. Dne 26. junija 1814 ob dveh popoldne je blagoslovil križ tedanji dekan Jakob Šalamun ob navzočnosti mnogoštevilnih župljanov.

(Se bo nadaljevalo.)

Mali oglasi

Razno

JOSIP NEKREP,
tesarski mojster in podjetnik,
Maribor, Smetanova ul. 59,
prevzema vsa dela v mestu
in na deželi z in brez materi-
jala. Za predajo naročil —
nizki ceni se priporoča —
Josip Nekrep. 2294

JOS. TICHY IN DRUG.
Konces. elektrotehnično po-
djetje, Maribor, Slovenska
ul. 16, tel. 27—56, proizvaja
elektroinstalacije stanovanj-
skih hiš, vil, gospodarskih
objektov, zaloga motorjev,
lestencev, svetilk, elektroin-
stalacijskega blaga po kon-
kurenčni ceni. 519

Stanovanje

STANOVANJE
z 2 sobama in kuhinjo, elektr.
razsvetljavo, oddam s 1. ju-
lijem. Stritarjeva ulica 17.
2291

DVO SOBNO STANOVANJE
oddam s 1. julijem. Vprašati:
Mlinska ulica 30. 2286

Prodajam

HIŠICE Z VRTOM
proda za 12.000, 20.000,
24.000 in 30.000 Din Posre-
dovalnica, Maribor, Frančiš-
kanska ulica 21. 2282

MODNI LISTI

FRANCOSKI IN NEMŠKI
V NAJVEČJI IZBERI V

TISKOVNI ZADRUGI

MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 13

Čevlji iz surovega platna

s kombinacijami v raznih barvah

Din

125.-

beli z rdečim usnjem

beli z rjavim usnjem

Humanik

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 17

Kako se rešuje svetovna gospodarska kriza?

ZANIMIVOSTI S SVETOVNE GOSPODARSKE KONFERENCE V LONDONU.

O priliki svetovne gospodarske konference v Londonu, o katere uspehu sumijo tölkeri mednarodni krogi, so marljivi statistiki izračunali, da bo privedel sestanek tisočeri delegatov in strokovnjakov, ki jih spremljajo, londonsko življenje do takega denarnega prometa, da bo s tem močno pomagano vsaj — londonskemu gospodarstvu.

Statistiki so izračunali, da bo stala »World Economic Conference« svet skupno nad 10 milijonov dolarjev. Pri tem se naglašja, da bo izginil ta znesek večinoma v rokah gospodarskih institucij, kar bo vsekakor poživelo promet med nekaterimi trgovskimi krogi. Tekoči stroški londonske konference znašajo na minuto okrog 10.000 dolarjev, če upoštevamo le 4 do 5 ur dnevnega dela.

Najmanjši del izdatkov pade na postrežbo, ki je poverjena 50 livriranim slugam, 10 sobaricam, 15 strojepiskam in 20 uradnikom, ki nadzirajo organizacijo postrežbe. Delegacija Združenih držav Amerike porabi vsak dan samo za telefonske razgovore in kablograme okrog 1.000 dolarjev.

Zanimivo je, da so najbolj zasedene telefonske proge proti Dunaju, Pragi in Rimu. Od pričetka konference govori London z ostalimi metropolami evropskega kontinenta približno po 100 ur na dan več, kakor pa je govoril v preteklih tednih. Mimo tega pa izgotavljajo vse de-

legacije svojo korespondenco v hotelih, kjer stanujejo, in je tako tudi promet na ostalih poštnih uradih v mestu močno narasel.

Vsak dan izdajajo velika skladišča v poslopju konference ogromne množine pisemskega in drugega papirja, ki je potreben za razmnoževanje vseh govorov delegatov na konferenci. Ti govori se razmnožujejo na Roneo-strojih v več tisoč izvodih, in sicer v angleškem in francoskem jeziku. Mimo tega izhaja redno vsak dan posebno glasilo konference, ki objavlja obvestila tajništva in spored ter dogodke naslednjega dne.

Buffet na galeriji delegacij predstavlja, kar je naravno, prav posebno atrakcijo. Zakupnik te začasne restavracije je upošteval okuse vseh zbranih narodov. In tu se šele pokaže njegova velika umetnost. V komaj pičli uri je ta kuharski umetnik zmogel pripraviti kosilo, obstoječe iz več jedi, za več sto gostov in tako, da najde vsak delegat na jedilnem listu ono, kar ga najbolj zadovoljuje in mu najbolj prija. Posebno so delegati zadovoljni z raznimi specialnimi vini, ki jih hrani klet te »svetovne restavracije«. Zakupnik mister Carpenter je zaprosil že več tednov pred sklicanjem konference vsa diplomatska poslaštva v Londonu, da ga informirajo o specialnih vinih svojih držav in dežel. Na podlagi dobljenih podatkov je nato preskrbel svoj buffet z naj-

boljšimi italijanskimi, nemškimi, francoskimi in madžarskimi vini. Delegati si prav radi in pogosto izpirajo svoja hrapava grla s tokajcem, burgundcem, bermutom, astjem, šampanicem, rusko vodo, benediktincem, nizozemskim geneverjem in najraznovrstnejšimi narodnimi pijačami.

V buffetu se dobi tudi kitajsko žganje iz riža, poleg njega indijske, arabske in severnjaške pijače, kot posebnost pa se toči tudi nedolžno pivo, ki ga žlampajo sedaj Američani v prvem stadiju po ukinitvi prohibicije. Buffet ima v obilni zalogi tudi vse mogoče delikatese, ki si jih le morejo poželeti izmučeni delegati: kaviar, madžarska papricirana slanina, frankfurtovske hrenovke, salame in vse mogoče kontinentalne vrste klobas. Cene so v tem buffetu razmeroma zmerne, zdi se pa, da je prišel zakupnik več kakor samo na svoj račun.

Druga redkost v okviru svetovne gospodarske konference je garderoba delegatov. V gosti vrsti visi tesno drug poleg drugega več sto svetlih cilindrov, pomešanih le sem in tja z bolj demokratičnimi pokrivali, ki pa predstavljajo kljub temu precejšnjo vrednost. V garderobi je mogoče videti tudi kak orjaški »toreadorski« klobuk poleg majhne sportne čepice, pa tudi kak fes ali turban poveličujeta pestrost modernega Babilona. Pripomniti pa je treba, da arabski šejki, ki so tudi navzoči, sploh nikdar ne snamejo turbana in burnusa z glave in vzbujajo s svojimi svetlimi oblekami splošno pozornost med množico evropskih frakov. Francoski ministrski predsednik Daladier nosi vedno širok črn klobuk, dočim ima predsednik nizozemske vlade dr. Collin vedno cilin-

der. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je skoro vedno brez klobuka, prav tako pa tudi švicarski predsednik Schulthess. Zamenjave klobukov so zelo pogoste, ker so si pač večinoma zelo podobne. Neredko pa so tudi monogrami v njihovi notranjosti enaki. V vseh prostorih palače, v kateri zaseda konferenca, naletiš na mnoge radovedne delegate, ki se bavijo tudi s takimi malenkostmi. To bi mogel biti samo dokaz, da na konferenci nimajo preveč dela, kakor to mnogi trdijo.

Preteklo soboto 17. t. m. je bilo poslopje londonskega geografskega muzeja popolnoma prazno in pusto, ker tega dne ni bilo nobene seje. Vsi delegati so odšli v windsorski grad, kjer je priredila angleška kraljevska dvojica prvič po končani svetovni vojni veliko svečanost, ki se je udeležilo nad 2.000 gostov, ki so se razgovarjali prav živahno v več desetih različnih jezikih. Glavne delegacije so bile po svojih diplomatskih predstavnikih v Londonu predstavljene angleškemu kralju in kraljici. Pred sprejemom je priredil angleški ministrski predsednik Macdonald ameriški delegaciji v Chequersu predznanik, nato pa se je podal v spremstvu gostov v дворец Windsor.

Neskriven vzrok zaplembe.

Prefekt italijanske province Genove je nedavno zaplenil list »Il Lavoro« z motivacijo, da je v dotični številki preobširno pisal o nesrečah in zločinih, kar da se upira moralnim načelom, na katerih bi moralo temeljiti novinarstvo. Namiguje pa se, da je bil vzrok najbrže drug.

Najbolj skrivnostni

OCEANOPOLIS

Roman o skrivnostih človeške prošlosti

Astis, ki je prevedel Doljanu predsednikove besede, ga je prijel za roko in odvedel k Semisu Ramisu, ki ga je objel in poljubil na čelo. Isto so storili senatorji Menezis, Belis, Tutalis in Reizis.

Doktor Danilo Doljan je postal meščan Oceanopolisa...

VIII.

Po prisegi pred senatom vlade Oceanopolisa je odvedel Astis Doljana v osrednjo zgodovinsko knjižnico, v kateri so bila zbrana vsa dela o razvoju človeštva in njegove kulture na zemlji. V velikih dvoranah so bile nakopičene zakladnice znanja, ki so nudile vsem znanstvenikom in dijakom neizčrpne vi-re.

S sveto pobožnostjo je občudoval Doljan zbirke knjig in rokopisov, ki mu pa zaenkrat niso bili dostopni, kajti napisani so bili v prasemitiščini, jeziku Oceanopolcev; zato je sklenil, da se je bo takoj skušal naučiti. Obenem se je seznanil tudi z ravnateljem knjižnice Soralifisom, ki je izvrstno govoril francosko. Vsi trije, Doljan, Astis in Soralifis so kmalu postali najboljši prijatelji, in ko

so sedeli pri čaši izvrstne pijače, kakršna je okrepčala Doljana, ko se je prvič prebudil v skrivnostnem podzemskem mestu, je skušal doktor potešiti svojo radovednost s tistim vprašanjem, ki ga je najbolj mučilo:

»Gospod Soralifis, povejte mi najprej vsaj eno! Kako je bilo mogoče, da so vaši predniki ob potopu Atlantide ostali živi in da so mogli tu na dnu morja nadaljevati svoje življenje in delo?«

»Potop Atlantide,« je prišel Soralifis, »je bil največja katastrofa, ki jo je naša zemlja kdaj doživela. Pripravljali so jo dolga stoletja, toda stari Semiti takrat še niso bili tako dobri geologi, da bi bili mogli to opaziti. Zato je prišla nesreča nenadoma. Zaradi notranjega ohlajevanja zemlje se je njena površina, ki je tvorila celino Atlantido, skrčila in nenadoma pogreznila. To pogreznanje se je vršilo postopoma več dni, da, celo tednov, toda pogreznanje obrežij je povzročalo tako strahovite viharje, da so bile ladje neuporabljive in se zato nihče ni mogel rešiti niti na afriško niti na ameriško celino. Semisir, glavno mesto

Atlantide, ki je stalo nekoč na tleh sedanjega Oceanopolisa, je prišlo na vrsto zadnje. Tu so se zbirali ostanki uničenega ljudstva in čakali na smrt. V svetlišču božanstva Rá so molili svečniki za rešitev zadnjega koščka domovine in zadnjih Atlantov. Noč in dan so gorela kadila pred zlatim kipom solnčnega božanstva, tri sto svečenic je plesalo pred njim bogočasne ples, na prestolu pa je sedela kraljeva hči Ofiria, pripravljena žrtvovati se za rešitev domovine in ljudstva.

Toda zaman so bile vse te molitve in prošnje. Veliki Rá ni hotel uslišati svojega ljudstva. Zadnji košček celine je tonil v morskih globinah, iz vode se je dvi gala naposled samo še ogromna skala, v kateri je bilo izdolbeno svetišče. Vse uničujoča voda se je približevala že mar mornatim stopnicam in grozila vsak trenutek vdreti skozi vrata. Tedaj se je odločil kralj Semis Ofiris za zadnjo žrtev. Na žrtveniku je izkravavla dražestna Ofiria. Veliki duhoven ji je z zlatim nožem prerezal srce, natočil v zlato kuponojene krvi in jo daroval solnčnemu božanstvu. Toda zaman je bila tudi ta poslednja, največja žrtev. Veliki Rá je ostal neizpros. Morje je dosegalo že vhod v svetlišče... Tedaj se je pa veliki duhoven, največji modrec in učenjak stare Atlantide, nepozabni Rearis, odločil za poslednji poizkus. Naročil je za-

preti kovinska vrata svetišča, ki so se zapirala tako tesno, da niso propuščale niti vode niti zraka.

Tako so bili zadnji ostanki Atlantov odrezani od zunanjega sveta. Semisir se je s svetiščem vred pogrezal v morje. Vedno globlje in globlje je tonila ogromna skala z vdolbljenim svetiščem in v njem zaprtimi ljudmi...

Doljan je skoraj brez diha poslušal Soralifisovo pripovedovanje in se nenadoma spomnil svojih sanj v oni zadnji noči, ki jo je prebil v družbi svojih prijateljev in spremljevalcev na ladji »Primož Trubar«.

»Da, tako je bilo!« je vzkliknil ves prevzet. »V onih sanjah sem videl to podobno, videl sem svetišče, videl pogreznanje Semisirisa in njo... njo... To je bila ona, bila je Ofiria...«

»Kje, ste videli vse to?« je vprašal presenečen Soralifis.

Doljan mu je podrobno opisal sanje na ekspedicijski ladji in Soralifis in Astis sta spoznala, da je bil to res čudežni privid onega, kar se je blo dogodilo pred davnimi desetisočletji.

»To je bila skrivnostna napoved, napoved vaše usode, dragi doktor!« je vzkliknil Astis. »Pričarala vam jo je pred oči nedolžno darovana princesa Ofiria.«

»Na to sliko in na njo sem mislil ves čas od tistih sanj,« je dejal zasanjano Doljan.